

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna pettivrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Posamezna štev. stane 40 vinarjev.

Naročnine: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Socialni demokrati in državni proračun.

Govor sodruga Antona Kristana v belgrajskem narodnem predstavništvu dne 28. maja.

Gospodje poslanci! Gospod finančni minister je popolnoma prav raztolmačil stališče, ki ga imajo posamezne stranke zavzeti napram predloženemu zakonskemu načrtu. Izjavil je, da je to vprašanje samo vprašanje zaupanja, poverjenja ali nupoverenja. To je čisto gotovo, da se pri potrebnih ene milijarde kron ne more tehnično razpravljati in da se ne more vsega pregledati zlasti ne v štadiju, v kakršnem se nahajamo mi in pri tem razpoloženo gospodov poslancev, o katerem pričajo dovolj jasno prazne klopi te zbornice. Jasno je torej, da če se gre za eno milijardo, moremo vladi izreči samo zaupanje ali nezaupanje.

Mi socialni demokrati delimo vsekakor stališče gospoda finančnega ministra. Stvar zaupanja je, da se dovoli vladi ena milijarda za tri mesece. Mi tega zaupanja tej vladi dati ne moremo in moramo glasovati proti predloženim zakonskim predlogi, in sicer radi tega, ker smatramo sedanjo vlado za nesposobno, da bi reševala te velike naloge, ki jih ima, in da bi vestno upravljala ta kredit, ki ga od zbornice zahteva. Ta zbornica in ta vlada sta precej čudni tvorbi. Vlada je koalicijska, ima za seboj 95% poslancev, kar ona hoče, to dobi, vse se ji prične na krožniku, tako da ima naša vlada najkrajše stališče, ki ga je sploh kdaj kaka vlada imela.

Mi socialni demokrati kot zastopniki širokih ljudskih mas ne moremo kar na kratko brez kritike prehajati na dnevni red in moramo ob tej priliki, ko zahteva vlada od nas eno milijardo, na vsak način pogledati, kam grejo ti ljudski groši, kam gre ta denar, ki ga bomo krvavo plačevali v bodočih dneh.

Vlada je nesposobna.

Gospodje poslanci, mi smatramo to vlado za nesposobno tako v čisto političnem kot v gospodarskem in socialno-političnem oziru. Moja naloga bo, da te trditve dokazem. Prišel bom nekoliko orisa te uboze države, ki smo jo vsi tako želeli, in ki je naša tako vlada, da ne razume svoje naloge in da jo bo, kakor vse kaže, pripeljala na rob propasti.

Gospodje, to nam dovolj jasno dokazuje stališče, ki ga je zavzela vlada ob priliki predloga našega tovariša Vitomira Korača glede demobilizacije vojske in glede sestave 22-članskega odseka, ki naj preišče vzroke, zakaj je danes še toliko vojakov pod orožjem. Ta vlada je od

zbornice ob tej priliki enostavno zahtevala prehod na dnevni red; vi ste glasovali za to, ne da bi pomislili, kake ogromne posledice ima ta velika mobilizirana vojska za vse naše bodoče socialno in gospodarsko življenje. (Medklici: »Mi se nahajamo na Koroškem še v vojnem stanju!«) Gospodje, tudi na to še pridemo.

Dalje je prešla vlada na dnevni red tudi glede predloga tovariša Vasa Kneževića glede odprave cenzure, izvzemši onih stvari, ki zadevajo špecielno vojaške operacije. Vlada je dalje zahtevala, da se pride na dnevni red celo preko predloga tovariša Vitomira Korača glede svobodnega združevanja, glede svobode tiska in sploh glede omejitve vseh svobod v tej državi.

Ze iz teh razlogov je jasno, da je v čisto političnem oziru vlada pokazala, da ne ume duha sedanjega modernega časa in da stoji še vedno na stališču starih dni, ki se niso vzdražali pred zgodovino.

Gospodje, vlada, ki zahteva prehod na dnevni red preko vprašanj, ki so nujna, ki so življenska, taki vladi socialni demokrati ne morejo dati poverenja.

Eno milijardo zahteva.

Vlada, oziroma finančni minister zahteva od nas, da dovolimo za mesec junij, julij in avgust 265.037.694 kron 75 vjn. in 232.269.608 dinarjev 87 par. Če računamo ta znesek v kronah in izračunamo krone po današnjem uradnem kursu 1 dinar = 3 K, dobimo malenkostno vsoto 961.927.521 K 36 vin., ki jo zahteva vlada od nas. Skratka torej 1 milijardo. (Medklici.) Gospodje, danes, ko smo navajeni na velike številke, par milijonov več ali manj, ne igra že prav nobene vloge.

Kdo bo plačal.

Če pogledamo, kdo bo to vsoto plačal, ne najdemo drugega kritja, kakor davkov. Obdavčeni bomo naše pridelke in izdelke in vsoto to bodo morali po veliki večini plačati mali davkoplačevalci. Če vzamemo prebivalstvo naše države približno z 11 milijoni, vidimo, da bo prišlo 350 K davka na vsako osebo, tako da bo ubogi seljak ali delavec, ki ima 5 rodbinskih članov, plačal 1750—1800 K davka na leto. Gospodje, pri tem pa še niso vpoštene nobene obresti vojnih dolgov in nobene anuitete teh dolgov. To je veliko vprašanje, ki nam bo še precej belilo lase.

Naš finančni položaj.

Finančni položaj naše države je precej žalosten. Krona, ki smo jo prinesli iz Avstro-Ogrske, Bosne in Hercegovine v skupno državo Srbob, Hrvatov in Slovencev, pada vsak dan na vrednosti. Dinar se, kakor je to povedal eden predgovornikov, tudi ne dviga, in tako nastane precej čudno vprašanje, kaj bo. Vsled padanja krone se je v naših krajih pokazala silna draginja. Oni ljudje, ki žive od svojih fiksnih dohodkov, so v veliki stiski in bedi, ker ne morejo dobiti za oni denar, ki ga prejmejo za svoje delo, tega, kar za življenje neobhodno potrebujejo. Draginja narašča od dne do dne in bo še hušja, ker smo ravno vajo špecielno vojaške operacije. Času podražila moka za 60—70%. Prav gotovo je, da je tu zopet vmes tista nesrečna krona, katere vrednost vedno pada, a pomoči ni od nikoder.

Državne potrebe. — Uradniške plače.

Potrebe države so ogromne. Državno uradništvo, ki ga potrebujemo, precej veliko zahteva povišanje plač. Državno uradništvo, zlasti pri nas v pokrajinah bivše Avstro-Ogrske, je nezadovoljno, ker s svojimi sedanjimi plačami ne more živeti. Če pogledamo, kaj ti uradniki na mesec za svoje pošteno delo prejmejo, uvidimo nujno potrebo, da se temu uradništvu mora pomagati, da se mu plače morajo zvišati. Kako naj živi recimo uradnik X. činovnega razreda, ki služi državi že 10 let in dobiva za to 2900 K plače na leto! Kako naj živi s to plačo? Kako naj živi uradnik VIII. činovnega razreda, ki ima veliko otrok ter dobiva letne plače 4600 K? Ali recimo, kako naj živi celo uradnik VI. činovnega razreda, ki prejema sicer letne plače 6600 K, a mora skrbeti za odrasle otroke in jih stanu primerno šolati in vzgajati? Ali kako naj žive šele naši oficijanti, sluge in tisti uslužbenci, ki prejemaajo po 1400—1600 K plače na leto? Čisto jasno je, da bo država morala tem uslužbencem plače povišati. Naravno je, da bo morala skrbeti, kje bo dobila ta denar. Stroški, ki bodo s tem povišanjem plač prišli, so naravnost ogromni, velikanski, da se človek mora vprašati, kje bomo dobili za vse to pokritje.

Pa ne samo to. Če pomislimo, da bi naš ubog uradnik, ki ima 1200 K plače na leto in tri otroke, moral plačati 1800 K davka na leto, si ne moremo predstavljati, kako naj se cela stvar uredi, da bo vse prav.

Je pa še veliko drugih vprašanj, ki jih bo treba rešiti.

Učitelji.

Prehajam k vprašanju učiteljev. Vsi učitelji, ki naj bodo prav oni, ki ustvarjajo našo državo, ki naj bodo pionirji prepotrebne kulture, so siromašno plačani in zahtevajo od države po vsej pravici izboljšanja svojih prejemkov.

Plače oficirjev.

Nimamo pa samo uradnikov in učiteljev, ampak še druge stanove, ki pridejo na državo. Tu imamo vojsko. Za to vojsko je precej preskrbljeno. Oficirji so n. pr. jako dobro plačani. Tako ima pri nas v Ljubljani, to je pri drugem vojnem okrožju, polkovnik 2750 K plače na mesec, torej približno toliko kakor uradnik IX. činovnega razreda na leto. Polkovnik ima 2496 K na mesec, podporočnik pa 1325 K mesečno. Če vzamemo slugo, ki služi državi dolgo vrsto let in prejema za to 1200 K letne plače, vidimo, da zasluži mladi, 19letni podporočnik na mesec več kakor pa sluga celo leto. Veliko je slučajev, da ima na pr. dvorni svetnik — to je velik gospod — V. činovnega razreda precej manj na mesec kakor pa njegov 18letni sin, ki služi kot nadporočnik v vojski. Za častnike je denarja dovolj. In vem, gospodje poslanci, če jim bo hotela vlada še povišati plače, boste za to seve tudi glasovali in vladi dovolili vse, kar bo hotela. Dosedanje izkušnje me v tem mnenju potrjujejo.

Torej gospodje, plače vojakov so visoke. Če pa pogledamo še, kaj stane vojaška uprava, pridemo do naravnost velikanskih vsot, kar nam dckazuje n. pr. interpelacija tovariša in sodruga dr. Sekulića, ki je zahteval od vojnega ministra, da nam razloži, kako je mogel v Banatu plačati oves po 70 dinarjev za 100 kg, ko je vendar normalna cena 70 K za 100 kg ter je vsled tega država izgubila 8 milijonov kron. Gospodje, vladi, ki tako gospodari, ne moremo dati našega zaupanja, ker ga ne zasluži. Če pride sodrug Korač s predlogom za demobilizacijo, ki gre edino za tem, da bi se prihranilo kolikor mogoče milijonov kron, se preide enostavno na dnevni red, ker Bog ne dal, da bi se kdo upal tukaj ziniti in da bi se reklo: gospodje, to je treba rešiti tako, da bo imela država nekoliko stroškov manj. (Poslanec Don Stanko Banić: »Kaj pa Koroško!«.)

Koroško!

Raje bodite tiho, ker ste vi zakrivili tisto nesrečo. Če bi vi ne napravili tiste neumnosti, bi ne bilo tega, kar je tam. Jaz sem že rekel, da je treba napraviti preiskavo, in kaznovati tiste, ki so povzročili na Koroškem ne samo, da je ljudstvo

neizmerno trpelo, da so Nemci pokradli milijone našega narodnega imetja, ampak tudi to, da se je mobiliziralo osem letnikov, kar bo zopet stalo milijone in milijone. Ali mislite, da ne vem za konferenco na Jezerskem? Dobro vem, kdo je bil tam, in tudi dobro vem, kdo je telefoniral, kdaj naj se prične vstaja. Gospodje, Jugoslavija ne sme biti eksperiment, ampak zaželjena država, v kateri hočemo živeti kot svobodni državljani. Srbija tudi ni kravavala zato, da bi se delali eksperimenti s tem, kar je iz te države sedaj postalo.

Smo za konsolidacijo države.

Žalostno je, gospodje! Potrebe, ki jih ima naša država, so ogromne. Jaz popolnoma priznavam in sem tudi za to, da se potroši, kar je mogoče in kar se da, da se uredijo razmere v tej državi. Čisto jasno je, in mislim, da si pred tem faktorom ne bomo zakrivali oči, da je treba našo državo urediti; naša naloga je, da se ta država konsolidira, da se razmere uredi tako, da bomo mogli živeti pošteno življenje kot pošteni državljani. Jaz razumem, da so potrebe velike. Vzemimo n. pr. samo šolsko vprašanje in naši državi. Šola so podrti, šol ni in v državi je silno veliko analfabetov. Skrbeti moramo za to, da se povzdigne ljudsko šolstvo, da se povzdigne meščansko šolstvo, da ustanovimo strokovne šole, gimnazije, realne gimnazije, tehnične šole, gospodarske šole itd. Gospodje, vsi smo prepričani, da manjka zlasti strokovnih ljudi na vseh poljih. Če hočemo razinah naše države, če hočemo, da se naša država razvije, potrebujemo strokovno izobraženih ljudi, ki bodo skrbeli, da se razmere uredi. Treba nam bo tehnikov, inženirjev, kar bo stalo mnogo denarja. Tudi več univerz bo potreba, kar zopet ne bo zastoj.

Dalje. Naše komunikacije, ceste in pota so precej razdrapano in menda bo treba silnih milijonov. Če bomo hoteli urediti ceste in pota tako, da bo promet mogoč.

Dobro vem, da je potrebno, da se popravijo železnice, da je treba napraviti nove železniške vozove, stroje, šine itd., da je treba vse to urediti. Danes je čudno, da se ne pripeti več nesreč, kakor se jih dejansko dogodi.

Železničarske plače.

Dalje imamo železničarske plače. Če opazujemo nezadovoljnost, ki vlada med našimi železničarji, vidimo, da je na vsak način potrebno, da se uredi plače železničarjev. Pravi se: Na železnicah se kraje. Kdor danes kaj pošlje, že naprej računava s tem, da se 30% poslanega

LISTEK.

August Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht (Dalje.)

Kratkoma, bila je najčistokrvnejša intrigantka z zelo malo duha in z izredno žensko predrznostjo.

Prišel sem se norčevati iz nje in sem zbiljal svoje šale nad vsem, nad svetom, nad ljudmi, nad bogom. Moja izjavljanja je imenovala »razkrajajoča«.

— Ampak, kaj vam pride na um, gospodična! Moje misli razkrajajoče? Nasprotno, povsem sveže so, največjega kova! A vaše misli, zaostalosti preteklega časa, splošnosti moje mladosti, izmeček iz izmečka, se vam vidijo nove! Odkrito povedano: kar mi hočete nuditi kot mlado sočivje, so samo konzerve v slabo zalepljenih škatljah. »Proč ž njimi, slabo dišijo.« Saj razumete, kaj mislim.

Srdita in vsa zbegana me je zapustila, ne da bi se poslovila.

Ko sem opravil z njo, sem pohitel v park kskat svoje prijateljice, kjer smo hoteli prebiti uoč.

Drugo jutro sem še nekoliko razburjen prejel pismo, polno ženske gldavosti, v katerem me le, natpanem s očitki, obsopala s

sočutjem in prizanesljivostjo; izrazila je želje glede mojega duševnega zdravlja in končala s pozivom na nov sestanek. Oznanila mi je, da morava posetiti staro mater njenege ženina.

Kot dobro vzgojen človek sem se vdal v to, da prestanem še drugi pljusek; da bi prišel na kolikor mogoče cenen način odtod, sem si nadel masko popolnega ravnodušja, kar se tiče boga, sveta in ostalega.

O čudol! Gospodična, z ozko prilagojočo se obleko, obšito s kožuho, z rembrandskim klobukom, me je sprejela navdse milostno; polna nežne pozornosti starejše sestre je opuščala vsa pekoča vprašanja ter bila tako očarljiva, da ste se najini duši v medsebojni želji, ugajati druga drugi, zedinili v ljubezniv pomeneč, iz katerega se je razvila simpatija.

Ko sva se vrnila z obiska, sva krenila v tem lepem pomladanskem večeru na izprehod. Ali je gorela v meni neodoljiva potreba po maščevanju, ali sem se bil razhudil radi tega da sem igral ulogo zaupnika, kakorkoli, prišla mi je vražja misel, da ji razodenem, da sem skoro zaročen; in to ni bila niti laž, ker sem resnično tedaj dvoril nekemu dekletu.

Takrat je dobilo nje lice izraz stare matere. Jela je obžalovati mlado deklico, vpraševala po njenem značaju, njeni zunanosti, njenem stanu, njenih razmerah. Naslikal sem ji portret, ki je bil v stanu, da vzbudi v njej ljubosumnost. Najin vneti pogovor je nekoliko popustil. Zanimanje, ki mi ga je izkazovala, je

ohladelo, ko je moj angelj-zaščitnik zavohal konkurentko, ki bi mi pravtako lahko rešila dušo.

Ločila sva se, ne da bi se oprostila hladnoče, ki naju je neopazeno obvela.

Ko sva se naslednjega dne zopet sešla, se je gibal najin pomenek izključno okrog ljubezni in moje zaročenke.

Ko sva osem dni zapored hodila vkup v gledališče in na koncerte ter na izprehode, je dospela ona do svojega smotra. Da jo spremljam vsak dan, je postalo del mojih življenskih potrebščin, čemur se nisem mogel nič več odreči. Umetnost je, zabavati se z neohičajno žensko. V tem tiči skoro nekaj, kar draži čute: duše se dotikajo, duhovi se objemajo. — — —

Nekega jutra je bila vsa iz sebe, ko sva se sestala. Ponavljala mi je iz spomina cela mesta iz pisma, ki ga je prejela prejšnji dan. Nje. zaročenec je besnel od ljubosumnosti! Obtoževala se je, da je nespametna; njen zaročenec ji je priporočal največjo opreznost napram meni. Moj pevec je slutil, da bi se stvar mogla zasukati na slabo.

— Ne razumem te ostudne ljubosumnosti, mi je dejala vsa otožna.

— Ker ne veste, kaj je ljubezen, gospodična, sem ji odvrnil.

— Ah, ta ljubezen, pnuj!

— Ta ljubezen, gospodična, je do najvišje mere stoopjevani čut posesti. Ljubosumnost je

samo bojazen pred izgubo tega, kar ima kdo v posesti.

— V posesti, pnuj!

— Skupna posest, glejte, ker si vzajemno posedujeta.

A ona ni hotela umevati ljubezni v tem zmislu. Ljubezen je bila zanjo nekaj nesebičnega, vzvišenega, deviškega, zagonetnega.

Ona pač ni ljubila svojega zaročenca, dočim je bil on ves zaljubljen vanjo. Ko sem ji to dokazal, se je razsrdila in mi odkrito priznala, da ga ni nikoli ljubila.

— In vendar ga hočete poročiti?

— Ker bi bil sicer izgubljen.

— Večno reševanje duše!

Razvnela se je še bolj in je trdila, da ni njegova zaročenka in da nikoli ni bila.

Drug drugega sva zalotila pri laži! Lepa perspektiva!

Nič drugega mi ni preostajalo, nego da ji odprem srce in prekličem svojo zaročo. Bilo nama je torej prosto, da se posluživa svoje prostosti!

Ker z njene strani ljubosumnost ni prišla več v poštev, se je morala igra znova pričeti. In sicer odločilna partija! Pismeno sem se ji razodel. To pismo je poslala zapečatenemu svojemu žemmu, ki se ni obotavljal in me je po pošti obsipaval z žalitvami.

blaga izgubi. Vprašam vas pa, gospodje, zakaj se krade. Meni so znani slučaji, da kradejo celo akademiki. Tako je n. pr. v Zagrebu pred sodnijo dr. Miholich v družbi z enim pravnikom, z enim železničarjem in enim poduradnikom. Zakaj se dogaja vse to? Zato, ker ljudje s tistimi plačami, ki jih dobivajo ne morejo živeti. (Medklici: »To je demoralizacija!«) O demoralizaciji lahko govore tisti, ki so siti. Ne more se pa govoriti o demoralizaciji tistih ljudi, ki naj žive s plačo dnevnih 10 K. Gospodje narodni poslanci pač lahko govorijo o tem, ki zaslužijo v petih dneh 250 dinarjev, to je 750 K, vse drugače pa je pri delavcu, ki zasluži na mesec 240 K ali pa še manj. Gospodje, predstavljajmo si stvar kakor je, razgovorimo se jasno, dajmo železničarju toliko, da bo mogel živeti, in videli boste, da ne bo nobenih fatim več. Stvar si moramo ogledati tako kakršna je, s frazami se ne da danes nič opraviti, frazami smo imeli že prej zaostati. Če ljubimo domovino, proč s frazami. (Medklici bosanskega poslanca Džamonje.) Nikakor se ne razburjajte, go-

spod poslanec Džamonja! Vsa ki imel prilike delati vojnih »kšeftov«. Saj vemo, kako ste delali v Bosni in Hercegovini in zato je nepotreben vsak medklici. Mi smo tukaj zato, da si povemo stvar tako kakor je. Če jaz pripovedujem, da so na Hrvatskem razmere tako žalostne, kakor so, pripovedujem to samo radi tega, ker je nujno potrebno, da se uredi železničarsko vprašanje. Urediti je pa treba to vprašanje, ne samo na Hrvatskem, ampak tudi na Slovenskem, v Srbiji in drugod, skratka treba je spraviti železničarske plače v sklad z današnjo dragotino, da bodo mogli železničarji živeti. Treba je urediti to v skladu tega, ker vrednost krone vedno pada in čim manj bo krona vredna, toliko več jih bo treba dati. Vsi veste, gospodje, da še noben državni uradnik ni obogatel in da je vsak dobival vedno samo le toliko, da je skromno preživel sebe in svojo družino. Popolnoma sem prepričan, da je treba železničarjem odpomoci in da bo stalo veliko novcev, da bomo uredili železniške razmere. (Dalje prli.)

Na Bavarskem koalicijsko ministrstvo.
LDU. Milan, 1. (Brezlično.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Bamberga, da je bavarska vladna kriza rešena ter da je sestavljeno koalicijsko ministrstvo. Ministrski predsednik Hoffmann ostane tudi nadalje na svojem mestu in bo v ponedeljek predložil deželnemu zboru program nove vlade.

Haase o mirovnih pogojih.
LDU. Lyon, 1. (Brezlično.) Vodja neodvisnih socialistov Haase, je imel pred kratkim v Berlinu govor. Izjavil je, da so mirovni pogoji entente pravični in da jim samo brezvestnost more odrekati pravičnost. Kar se tiče odgovornosti za izbruh vojne, je njegova stranka iztvetokrat opozorila Bethmann Hollwega in Hertlinga, da-li ne razumeta, da mora njuna politika imperialistične vojne in borbe do zadnje kaplje krvi dovesti do splošnega obubožanja in do razsula.

Grki v Aidinu.
LDU. Lyon, 1. (Brezlično.) Iz Soluna se poroča: Grška vojska je brez odpora zasedla mesto Aidin jugovzhodno od Smirne v Mali Aziji.

ekonomije Ozerova v počasni Ameriki, ki je izšla 1. 1908, v Petrogradu pod naslovom »Kuda my idem?« Ozerov ni socialist, ampak čisto navadni ruski buržuj in on je deset let v naprej videl, da bo Amerika pokorila vso Evropo — in to ne z mečem, ampak s svojim denarjem. Danes je to prorokovanje že uresničeno in nastopa že doba osvoboditve izpod larma ameriškega kapitalizma. Ali bo silni ruski narod zadoštil močan v svoji moralnosti in socialni religioznosti, da zaneti v srcih vseh ostalih narodov ogenj prave vere v socialno pravičnost in odbil najstrašnejši naval brezverskega gospodarstvenega materializma, ki vodi direktno v formalno suženjstvo ves vet, vse človeštvo, ali bo kot preslab žalosten podlegel? Kdo to danes ve! Toda eno je gotovo: Wilsona nam more roditi samo Orient in ne Amerika. Današnji boj ni boj lačnih in željnih proti sitim in pljanim, ampak boj istočnega socialnega idealizma proti zapadnemu kapitalističnemu materializmu in ta boj, ki je sedaj šele pričel, bo šel brez usmiljenja do konca. »To je krah zapadne materialistične kulture«, pravijo ruski bratje v svojem statutu tretje internacionale. Ogenj ali voda, toda oboje ne na istem mestu!

naši južni bratje pa kakor trgovci in zelenasi. Ali svet se je začel tudi pri nas že dramiti in ko bomo dobili končni račun v roke, bomo ozdraveli!

Vi ste federalist, sodrug?
— Da, to se vam zdi paradoksalno za socialistu, kaj ne da? O tem vam napišem nekoliko člankov, ako želite, ali prehodite in preštudirajte naše južne zemlje tako, kakor sem jih jaz, pa boste postali tudi Vi federalist. Kadar bo Jugoslavija sovjetska republika, bom tudi jaz centralist, ker v njej ne bo ne policije, ne žandarjev, ne pokvarjene uradniške kaste, ne zelenasi trgovcev in ne spriidenih profesorjev, ali do tlej pa ne želim, da izgine vse to, kar smo si Slovenci dosedaj pridobili na kulturnem in gospodarskem polju v splošni jugoslovanski godlji. Jaz si ne želim belgrajske policije in ljubljani, niti ne želim, da postaneta naš delavec in naš kmet molzna krava za ves nerazvitli Balkan. Doma naš gospodari vsak sam sebi, to za sedaj na vsak način, kar pa bodo naši zamamci napravili, to bo njihova stvar.

Brzovjavne vesti.

Jugoslavija.

Očenziva na Koroskem.
LDU. poroča dne 2. junija ob 12.30 popoldne: Naše čete napredujejo. Glasom »Wiener Allgemeine Zeitung« so zaradi grozečega napada Jugoslovanskih čet oblasti zapustile Celovec. Mesto je pred padcem. Po drugih dunajskih vesteh so vzbudila katastrofalna poročila s Koroskega veliko pozornost v narodni skupščini. Profesor Angerer je izjavil, da se bo predal Celovec brez boja. Deželna vlada je izdala že predvčerajšnjim navodilo za primer evakuacije mesta in sklenila, predati mesto brez odpora. Smatra se za ugodnejše, da zasedejo mesto srbske čete, kakor pa kranjski Slovenci. Nemško poročilo iz Celovca z dne 30. maja: Ponoči se je slišal grm topov, ki pa je proti jutru pomehal. Ker so se oblasti pripravljale, da zapuste mesto, se je velikega dela prebivalstva polastilo razburjenje. Mnogo družin je v velikih skrbih zapustilo mesto in zbežalo čez St. Vid. Jako mnogo Celovčanov je zbežalo čez Gorenje Stajersko v Gradec. Jugoslovanske čete so dobile znatna ojačenja. Vse to se pričobi brez pojasnila.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 3. t. m. ob polu eni popoldne: Naše prodiranje se razvija uspešno. Zavzeli smo St. Pavel in St. Jurij. Sovražnik se umika v neredu. Naši letalci so s strojnimi obstreljavami umikajoč se sovražno kolono, sestojajočo iz pehote, topništva in avtomobilov in ji prizadejali velike izgube. Potrjuje se vest, da je pri sovražniku vsled stalnih porazov nastopila panika. Eden naših oddelkov je njel tri častnike in 91 moč, zaplenil 1 gorški top, 15 strojníc, 450 pušk ter mnogo streliva za havčice in gorske topove. Nemci so zaprosili za premirje in poslali delegacije štirih članov, in sicer konzula v nemškoavstrijskem zunanem ministrstvu Maksa Hoffingerja, ritmistrja dr. Jakoba Reineina, generalštabnega podpolkovnika Signunda Knansa in majorja Josipa Halerja. Ukazano je, da se ta delegacija propusti skozi naše predstraže. V najkrajšem času se bodo stavnili tej delegaciji naši pogoji za ustavitvev sovražnosti.

Za zgradbo belgrajskega gledališča.
LDU. Beograd, 2. V zakonskem načrtu finančnega ministra o proračunu je tudi določilo, da more finančni minister sporazumno z ministrom za prosveto odobriti večje izdatke belgrajskemu gledališču preko kredita, določenega v proračunu, za materijalne potrebe in honorarje gledališkim članom pevcev in delavcem kakor tudi umetnikom. ki gostujejo.

Ureditev savskega obrežja.
LDU. Beograd, 1. Zaradi vojne prekinjena dela za zgradbo Savskega nabrežja se bodo nadaljevala že v tekočem letu. Nabrežja se bodo uredila z malimi izpremembami po stari načrtu.

Jekleni trust Jugoslovonom.
LDU. Dunaj, 31. maja. (CTU.) »Times« javljajo iz Haaga, da je jekleni trust podaril Jugoslovanskemu pomožnemu fondu v Ameriki 20.000 sterlingov.

Zvišanje glavnice srbske centralne banke za Primorje.
LDU. Split, 31. Srbska centralna banka za Primorje v Dubrovniku, je sklenila, da zviša delniško glavnico od 2 miliona na 5 milijonov kron.

Po svetu.
Dunajski mestni svet bo razpuščen.
LDU. Dunaj, 2. junija. (CTU.) Kakor se poroča, bo dunajski mestni svet odpravljen. Namesto njega se bodo postavile mešane komisije s stalnimi referenti. Mestni okoliš da se bo razširil do Tullna. Občinski red se bo preuredil po nemškem vzorcu z nadžupanom na čelu.

Nota Ogrske Nemški Avstriji.
LDU. Budimpešta, 31. maja. (CTU.) Ogrska vlada je poslala nemškoavstrijskemu državnemu tajniku Bauerju noto, v kateri pravi: Ravnokar smo prejeli brzovjavno poročilo, da so protirevolucionarji z avstrijskimi častniki na čelu vdrli v Prekmurje in proglasili sovjetsko ogrsko vlado za odstavljeno. Ukrenili smo, kar je treba. Kaj namerava Nemška Avstrija storiti proti tem častnikom?

Interview s sodrugom Gustinčičem.

S sodrugom inženirjem D. Gustinčičem, ki je bil pobegnil 1. 1915. v Srbijo, živel od poloma Srbije pa do sedaj v Švici in izdal v Zenevi svojo politično revijo »Yugoslavije«, smo imeli naslednji zanimivi intervju:

Sodrug, kako mislite o pariški konferenci in o internacionalnem političnem položaju?
— Kako presojam delo pariške konference in internacionalni politični položaj? Tako kakor vsi resnični socialisti vsega sveta. Sicer pa kaj bi vam govoril o socialistični internacionalni, vzemimo vzgled bliže: tako kakor sodijo tudi tisti naši Slovenci nesocialisti, ki so imeli priliko pogledat čez plot takozvane SHS države in ki niso ravno podrepliki vladajočih reakcionarnih strank Velike Srbije. Čitajte, kaj pišeta Tomo Sorli in dr. Smalc v »Slov. Narodu«, prevedite si to na socialistični jezik, pa boste vedeli vse, kar želite vedeti. T. Sorli, vodja t. zv. »Jugoslovanske Pisarne« v Parizu piše v »Slov. Narodu« z dne 23. t. m.: »Samo ena tolažba nam ostaja, t. j. da mir, ki ga bodo zdaj sklenili, ne bo dolgo držal... Uveljaviti se bo mogel samo, če v Rusiji zmaga elementi, ki bodo podpirali zapadne sile.« Ali znate čitati te vrstice? Ako padejo v Rusiji boljševiki, so padle tudi vse naše nade v vodo. Ako pa se obdrže, bo Pariz neizogibno drugi Brest Litovsk. To je v zraku, ki ga dihamo vsi, ki ga čutimo vsi in zato je Vaše vprašanje vprašanje človeka pod vplisami, če ga nameravajo obesiti ali ne.

Torej Vi ne verujete v Wilsona?
— O, da, Wilson je velik v svojih družbi! On je izdelal najboljši strateški načrt. On je potolkel Nemce in zrušil Avstrijo. On je konstruiral »amerikanske« litanice, na katerih so obseleli vsi kalini celega sveta. Ali ste pričakovali Vi več? Kako si torej Vi, kot socialist, predstavljati, da bi predsednik najboljši kapitalistične države na svetu, zemlje največjih trustov, mogel biti obnem tuji platonski idealist. Ali poznate študijo ruskega profesorja nacio-

Kaj nam torej storiti?
— Skesati se, spokorit in očistiti svoje srce, to bodi prva naša задача. Bodimo pošteniši od drugih in Slovenci imamo za to moralno podlažo. Mi smo na takem geografskem mestu in tako maloštevilni, da ne moremo imeti svoje lastne iniciative in svojega samostalnega načrta za bodočnost. Mi imamo lahko samo svoje lastno in neodvisno poštenje in tu moramo biti konsekventni. Delavni smo in sposobni za organizacijo in zato delajmo, organizirajmo se in pripravljajmo se temeljito na to, kar bo samo od sebe prišlo k nam, ker mora priti! Ni važno, koliko naše zemlje dobijo Italijani — to je že zdavnaj odločeno in vse kar se danes godi okoli tega vprašanja, je samo še maskarada, da se reši prestiž tega ali onega Trumbiča ali Sonnina ali Wilsona — važno pa je, da mi ne dobimo tuje zemlje in tujih mest, ker dobimo lahko danes od tuje zemlje toliko, kolikor bi si je samo želeli. Ne pozabimo, da je Italija med nami najmanj imperialistična. Ona dobi samo 4-5% tulega elementa. Francoska ga bo imela 15%, Angleška skoro polovico, Čehi čez 30% in naša bodoča Jugoslavija čez 20%. Ne jezimo se torej na tatove, dokler sami krademo. To Italijani zelo izrabljajo v svetovnem mnenju. Otresimo se imperializmu najprej doma, pa bomo s tem najbolje služili svojim bratom. Jaz verujem v zmago poštenja in zato sem miren. Ali bo prišlo jutri, ali pojutrišnjem? Za dan ne gre, ali ono je na vratih, pa če se ga naša reakcija še toliko boji!

Sodrug, Vi ste zastopali svoj posebni načrt v Švici za naše ujedinjenje, kako sodite o tem, kar se pripravila v Belgradu?
— Da, jaz sem o tem dosti pisal, žal, na francoskem jeziku in vam zato ne morem direktno poslušati s svojimi razpravami. Delo v Belgradu? Kakoršni mojstri, tako delo. Slovenci smo vleteli v ta kaos, kar brez glave. Ves čas so nas prodajali na svetovnem političnem trgu; v začetku javno (čitajte n. pr. Lujo Vojnovičevo brošuro Italija e Dalmazia, izšla menda v Milanu 1914. ali 1915.), pozneje potajno in mi se še nisimo spomneli. Mi gledamo na naše ujedinjenje navno kakor otroci,

Iz Slovenije.

Kako se čistilo naše, in kako se čistilo vrste »narodne« organizacije!

V Kočevju so bili te dni odpuščeni naslednji delavci iz kurilnice na državni železnici in to, ker so domačini Kočevjarji: Ivan Miklič službuje pri železnici 25 let; Josip Pirc, službuje 21 let in Rudolf Hren službuje 16 let. Vsi omenjeni govorijo tako dobro slovensko kot kočevarsko. Za Boga svetega, kje si pravica! Kje naj si omenjeni poiščejo kruh, če se ga jim odvzame v lastni domovini. Narod, ki se je naselil pred stoletji, se hoče čez noč zatreti! Kal nimate le malo srca več? Zase zahlevamo po nemškem Koroskem pravice, a drugim, katerih usoda je sedaj v demokratični »Jugoslaviji« ne pripoznamo. Omenjeni odpuščenci so navadni delavci, in kot taki nima nobenega vpliva na druge, ne morejo škodovati nikomur, so opravljali ves čas svojega službovanja vestno in pridno njim odrejeno težko službo, kar strojno osobje, ki edino ima z njimi opraviti, pohvalno pripozna. Vodstvu kurilnice v Ljubljani, pod katero spadajo nesrečneži, so dotičniki komaj po imenu znani, ker nikdar ni imelo povoda, da bi se v dolgih letih zaradi kake nerednosti pečalo z njimi. Gospod postajni načelnik Repovš je toliko časa držal in ščuvil prav po »Zvezarsko«, da je dobil od merodajne strani dovoljenje, da jih odpusti, menda največ zato, ker so vsi omenjeni organizirani v Splošni železničarski organizaciji in ne pri »Zvezi«! Gospod Repovš se pa tudi menda ne bo dolgo repenčil po postaji, ker bodo tudi njemu postala tla prevročna, vsaj se v tem kratkem času, kar pašuje v Kočevju, menda kakor se govori, že v tretjič tožuje s strankami. Tako se čistilo naše vrste.

V Višnji gori na Dolenjskem je postajnačelnik, ki načeluje zraven postajnih poslov (PPP) tudi kot predsednik »Zveze« Jugoslovanskih železničarjev. Pozna ga Višnja gora in vsa okolica, vsaj ni nikjer sedemne, ne poroke in krsta, nikjer se ne morejo po domače razveseliti, da bi se jim ne vsilil tudi gospod načelnik, da dobi svoj delež, in ker so Višnjegorčani po nekoliko odvisni od milosti tega gospoda, mu radi ali neradi odmerijo par kupic rubege, tako da se ga gospod nasrka vsak dan.

bere mene, izbere njega, tri, štiri druge poleg naju in da nas vidi vsvkup klečati ji pred nogami ter jo oboževati.

Bila je koketa, mangeuse d' hommes, devica, ki hlepi po čredi mož!

Jaz pa sem bil zaljubljen vanjo, ker mi je nedostajalo boljše. Priložnostna lubežen se mi je priglasila in v moji samotni podstrešnici se mi je tožilo.

Ko se je njeno bivanje nagibalo h koncu, sem jo povabil, da me poseti v knjižnici. Nameraval sem jo omaniti, pokazati se ji v veličastni okolici, ki bi strla tobanjico domišljave ptičke.

Tiral sem jo od galerije do galerije in sem razgledal pred njo vse svoje bibliografsko znanje. Prilislil sem jo, da je občudovala srednje-veške miniature, avtografe slavnih osebnosti; pričaral sem ji velike zgodovinske spomine, zaklete v rokopise in starinske tiske. Slednjic je začutila, kako je neznatna in je bila vsa v zadregi.

— Velik učenjak ste, gospod, je vzkliknila.

— Vsekakor, gospodična.

— Ubogi moj komedijant!... ji je ušlo. Mislila je mojega prijatelja, opernega pevca, svojega zaročenca.

Kdo bi si morebiti domišljeval, da je igralec za vedno izpodrinjen... To pa nikakor ni bilo res.

Neprestano mi je igralec v pismih pretel s svojim revolverjem; dožil me je, da sem ukra-

del njegovo izvoljenko, ki mi jo je bil zaupal. Pojasnil sem mu, da mu ni nič ukradenega, iz enostavnega vzroka, ker ne more ničesar zapuati, ako nič nima. Pisanje je nato ponehalo, na njegovo mesto se je naselilo preteče molčanje. Dan odhoda se je približal. Prejšnji večer sem prejel od svoje krasotice zmagoslavno pismo, v katerem mi je sporočala nepričakovano srečo. Pisala je, da je čitala moje dramo osebami odlične družbe, ki so zelo vplivni pri gledaliških vodjih. Igra je napravila nanje takšen vtis, da žele znanja s pesnikom. Podrobnosti da mi bo povedala popoldne ustmeno.

Ob določen uri me je vodila gospodična X. od prodajalne do prodajalne, da nakupi, kar je še potrebovala. Pri tem je venomer govorila o uspehu moje drame. Ko sem ji raztolmala, da mi je kakeršnakoli protekcija zoperna, je poskušala vse mogoče, da bi me izpreobrnila. Brez obotavljanja sem jo pričel oštevat:

— Ampak meni, drago dete, je zoperno zvoniti pri tujih vratih, hoditi k neznanim ljudem in klepetati z njimi o vsem mogočem in se ne dotakniti poglavitve stvari; prihajati kot berač k tujim ljudem prosit za to ali ono.

Branil sem se, kolikor sem se pač mogel, ko je obstala pred mlado damo, ki je bila lepo oblečena, da elegantna, gosposka in z nežnimi kretnjami.

Predstavila me je gospej baronci pl. Y., ki mi je rekla nekaj uljudnih besed, komaj umiljivih v hrušču mimoidoča množice. Isclicil

sem par brezveznih besed, srdit, da me je prekanjena ženska zvalila v past. Kajti gotovo je bila to zarota.

Cez minuto je baronica izginila in ni pozabila ponoviti vabila, ki mi ga je že gospodična X. izročila.

Kar me je presenetilo na postavi baronici, je bilo nje deklško lice, njen otroški obrazek, dasi je morala šteti že svojih petindvajset. Imela je glavo drobne učenke; njen prikupni obraz je bil ves v okviru porednih las, ki so bili plavi kot ječmen; imela je ramena princeske; njen stas je bil gibek kot vrba; način, kako je nagnila lice, je izražal prostodinnost, spoštovanje, premoč.

In ta lepa deviška mati je baje brez opasnosti brala moje dramo!

Poročena z gardskim stotnikom, mati triletno deklice, se je zanimala za glediški oder, čeprav brez nade, da bi kdaj nastopila na njem. Morala je uvaževati stalische svojega moža in svojega tasta, ki je bil pravkar imenovan za komornika.

Tako so stale stvari, ki je odbegnil moj majniški sen. Parnik je odpeljal moje krasotico bliže k njenemu komedijantu. Ta je zdaj nastopil moje pravice in se radovol, ko je trgal moja pisma, ki sem jih pisal njegovi zaročenki; to sem imel za to, ker sem zadnji čas skupaj z njo bral njegova pisma.

Na pristajališču, v trenutku nežnega polaviljanja, sem moral avdi kraticelj obljubiti, da

baronico takoj posetim. To so bile zadnje besede, ki sva jih izmenjala.

Nedolžne sanjarilice, tako različne od surovih razuzdanosti učenih ciganov, so zapustili v meni nekaj praznega, kar sem moral napolniti. Prijateljski odnošaji z žensko, ki je nisem smatral za opasno, to občevanje dveh ljudi različnega spola, mi je vrlo dobro prišlo, ker sem dolgo trpel pomanjkanje; bil sem namreč razprt s svojim domom, torej obsolen v samotni. Čut za domače življenje, ki sem ga bil izgubil v kavarniškem življenju, se mi je povrnil pod vtiskom molih odnošajev do tega zelo vsakdanjega, a v navadnem mislu besede dostojnega dekleta. Tako sem torej stal nekega večera proti šesti uri pred vrati znane hiše v Severnem dvoredu.

Kako usodepolno! Bilo je staro očetovo stanovanje, v katerem sem preživel najtrša leta svoje mladosti, v katerem sem preživel zmede svoje prve možnosti, ko sem bil birmat in kjer sem videl svojo mater umirati in kako jo je nadomestila mačeha! Postalo mi je hipoma slabo in najraje bi se okrenil in zbežal; bal sem se, da bi vstala v molih obeh vsa mola uboga mladost. Odprl sem vrata na dvorišču, ista kot nekoč, z velikimi jeseni, kojih prvo zelenje sem sleherni pomlad nestrno pričakoval. Mrko je stala hiša, naslonjena ob sipišče, ki je pretlo, da se udre. Vsdlet tega je pala najlemnina stanovanj.

(Dalje prli.)

da je bog pomagaj. Pred kratkim je imel gospod postajni načelnik preiskavo zaradi večjih nerednosti. Preiskavo sta vodila gospod prometni nadzornik Perne in gospod transportni nadzornik Koch. O vzrokih te preiskave danes molčimo, čeravno že kavke okolo Višnje gore kavkajo o njih, prišli pa bomo v javnost, kakor hitro bomo izpredvideli, da hoče ravnateljstvo tega tovariša zakrivati. Delavci in uslužbenci stoje zelo pod uplivom tega tovariša, vsaj se je hvalil, da se njemu ne more nič zgoditi, ker je z gospodom Deržičem, predsednikom »Zveze«, prav dobro znan, in ker so vsi gospodje pri ravnateljstvu tudi pri »Zvezi«. Vsa pa, kdor se bo upal kaj izpovedati, bo odpuščen, ker ta, da je v njegovih rokah. Znan nam je izid preiskave, znane tudi vse izjave uslužbencev. Toraj gospodje pri ravnateljstvu, oprostite uslužbenec pred strahom, da bodo odpuščeni, če pričajo proti načelniku, in izvedeli bodo stvari, da se vam bo gnusilo vašega tovariša, če pa ne, poskrbeli bomo mi zato, da izve javnost, kako se čistijo vaše vrste.

Rdeča straža!

Pragersko.

S težko utripajočimi udarci srca pričakujemo vendar enkrat odločitev mej. Dasiravno so se po dolgi vojni marsikateremu odprle oči in so si premislili obleko grešnikov, vendar stari duh nikakor ne izgine. Hujskanje za vojno je na dnevnem redu pri onih, ki nikdar niso hudega okušili in ki sede doma v maternem narodu, v objemu nedolžnih deklet po kavarnah in gostilnah pri kupicah sladkega vinca. Čudno se nam pa zdi, da si upajo ti ljudje še dalje skruniti nam takorekoč svobodno Jugoslavijo in da so celo na krivlu. Upamo, da pride dan plačila. Črna knjiga vsebuje veliko »čednegas«. Tako na primer ne smemo pozabiti, slučaj, ki se je zgodil 28. t. m. pri vlakcu 224., ko se je pripeljal neki begunski učenec iz Ptuj v Maribor in ni imel svoje legitimacije popolnoma v redu. Bil je oddan postajni straži, nekemu poddesetniku, katerega ime še zamočimo, ki ga je na najprijaznejši način sprejel.

Ako

imajo ti ljudje tak pogum, naj ga vendar enkrat pokažejo in gredo braniti domovino, kakor da ogrožajo mirnega človeka! Torej je tako naprej: zaplembe časopisja, preki sodi itd., to je namreč prava svoboda!

Litija.

Danes je svet ves narobe. Tudi ne vem, kam bodo vse sodnike poslali, ko je Bog vsa sodišča v svoje roke vzel. Klerikalci so naprosili Boga, da naj kaznuje socialne demokrate, in da naj jih pošlje v vojno! Jaz pa mislim, da Bog gleda na soc. demokrate bolj z bistrim očesom, kakor pa na klerikalne kričarje. G. Premk, delavec na postaji Litija, se je izrazil, da Bog kaznuje socialne demokrate z vojno. Mi pa mislimo, da Bog tudi klerikalcem ne prizanaša. In nadalje tudi mislimo, da Bog gotovo ni kriv vojske, ker je ravno on dal človeku prosto voljo in ker tudi klerikalcem ž njeno priznanje, pa tudi vam ne, g. Premk, pa če ste prvi desetkrat klerikalce.

Narodni socializem?

Neki Iv. Dobravec se v 4. številki »Narodnega socialista« spet pošte, kakor se spodobi takim »socialistom«, zaletava v našo internacionalno socialistično stranko.

Temu »nevarnemu« socialistu, ki v prvi vrsti vidi še vedno ogroženo (samo) našo narodnost, naj vprvo resno povelje, da smo sicer z njegovo skrbjo za naš jezik zadovoljni, da pa se mož po nepotrebnem boji za naš narod; jezik je seveda le en faktor vsakega naroda in je kot tak stoterim drugim faktorjem, zlasti gospodarskemu oziroma socialnemu vprašanju podrejen ali recimo enakovreden. Pa v splošno je vedno obveljalo — primam živere deinde philosophari. To se je tudi v socialni zgodovini narodov oziroma naše kakor posameznika vedno dokazalo. Sicer pa narodnost kot faktor, ki se naj upoštevanci itak pripoznavamo!

Dalje pa se zavedamo, da lahko mirno g. Dobravcu povemo, da smatramo jezikovno bodočnost našega naroda za preskrbljeno, če bo de li in dače boljše preskrbljen kakor je še danes. Zdal imamo svojo državo, upamo da bomo imeli svojih šol, kolikor nam jih bo treba in upamo, da bodo tudi malo boljše kakor so bile doslej, ko so učile v prvi vrsti poniznost do vladarjev, do absolutne avtoritete avtokratizma, dalje občudovanje za vojskovodje, za vol-

ške in btkke, za zmago in prožje, za krvavo sekanje in morenje hrabrih ljud-mesarjev.

Torej šol homo imeli! V uradih bodo naši uradniki tirjali za davek izključno slovenski ali kvečjem srbo-hrvatski eksekutorji itd.

Torej to bo — vse v najlepšem redu. Recimo, da je že, kajti mi, ki smo z ustanovitvijo Jugoslavije popolnoma zadovoljni, smatramo popolnoma resno, da je nevarnost za narodnost — makar brez naših zaslug — popolnoma odstranjena.

Zdaj pa šele, ko smo se otresli narodne nevarnosti, pridemo do »socialista«!

Zdaj, ko smo odpravili ono »brezdomovinstvo«, ki se je prejšnja leta in morda še kdaj pozneje faktično pokazalo, tedaj ko so trume naših kmečkih in delavnih mas, seveda ne po krivdi Internationale, hoteli v novo domovino, v Ameriko, v Vestfalijo, kamor so šli s trebuhom za kruhom, kakor jim ga je preskrbela klerikalno-liberalna, s podporo Slovencev vladana Avstrija, torej z našimi in nemškimi, kakor tudi z drugimi kapitalisti in veleposestniki vred.

Za vsako padlo drobtinico z mize so tedaj naši narodni in verski zastopniki čez drn in strn hoteli vladi pomagat — proti narodu, proti njegovi socialni povzdigi in napredku! Kako šele tekmo volne! O tem g. Dobravec skrbno molči in vidi pred očmi samo rdečo zastavico internacionalnih socialistov, ki ga bolj kakor rdeč robec španskega bika!

In če se g. Dobravec z »Narodnim socialistom« vred toliko zaletava samo v nas in se baš samo v našo stranko, v nas, ki bi mu bil lahko po svojem programu najsorodnejši, potem je to značilno, sumljivo, a najmanj skrajno nesocialistično!

Za enkrat nočemo še nič reči, kaj bi utegnili tičati za tako obzirno, za naše demokrate in klerikalce tako slepo taktiko.

Smatramo sicer nekatere mlade gospode pri tem listu za popolnoma dobro misleče ljudi, a bojimo se, da si kot socialisti niso izbrali prave poti, za razširjenje socializma oziroma za delovanje v prid našega proletarijata, kajti oni z novo stranko, ki jo mislijo ustanovljati, skušajo cepiti enotnost proletarskih vrst, ki morajo v eni falangi nastopiti proti dosedanjemu družabnemu redu, t. j. kapitalizmu, absolutizmu in militarizmu.

Danes še celo ni pravi čas, da bi kdo skušal cepiti proletarske vrste, danes je čas revolucionarnih — pa bodisi čisto nič krvavih — prebratov in preokretov in kdor ravno v tem odločilnem trenutku cepi delavske vrste vseh slojev, ta je proti delavstvu in goni vodo na mlin kapitalistov, naših izkoriščevalcev, trgovcev in fabrikantov, ki so se zlasti v minuli vojni navadili po receptu vojnih dobičkarjev odirati maso proletarijata; ti ljudje so danes odgovorni tudi za politiko naše vlade, ker so pristaši vodilnih strank. Kdor pa ne vidi, da taka politika vodi v gospodarsko in socialno še hujšo propast, kakor jo že imamo, in kdor ne nastopa v prvi vrsti ravno proti temu sistemu, proti tem strankam, ta je kratkoviden, utopističen »socialist«, ki boža in obzirno molči o teh buržujskih, ki delajo kot »veliki Jugoslavlani« proti Jugoslaviji. Ljudje okrog »Narodnega socialista«, ki sentimentalno ljokajo in se solzijo ob vsaki narodni besedici ali pesmi, in to v času, ko je v glavnem ta narodna pesem že rešena — žalibog da ne tudi na Gorškem in v Istri, ti ljudje tudi ne bodo nikdar mogli streti svetovnega imperializma, ki ga bo zmljel samo svetovni internacionalni socializem (morda celo boljševezem) ali pa nobeden! Hlapci in pa tlačani v svoji lastni domovini, sužnji dosedanega družabnega reda, pa se bomo čez nekaj let selili v tujino, kakor poprejl!

Iz vsega tega sledi, da bi morali »narodni socialisti«, ako uvidijo važnost sedanjih dni in najbližje bodočnosti, podpreti socialno demokracijo, pristopiti vanjo, s svojim osebnim sodelovanjem in uplivom izboljšati, kar bi se jim morda v naši stranki res zdelo tako nepravilnega. To bi bila pametna, poštena in konsekventno izvedena taktika človeka, ki res razume, kaj se pravi socializem. Ne pa, da se radi par malenkosti oziroma fiktivne nevarnosti obrne proti nam, da ustanavlja »novo« stranko in na veselje meščanskih reaktorjev deli in loči proletarsko falango!

V najboljšem slučaju je to kratkovidnost, če ni kaj hujšega, da ne rečem hinavščina!

Nočemo se pečati s preteklostjo, s taktiko in delovanjem nemške socialne demokracije, recimo, da ni

bilo vse prav, a danes, ko so se zrušile države, ko se porajajo nove, je treba gledati v bodočnost, je treba upoštevati našo Jugoslovansko socialno demokracijo, ki ima vse drugačne cilje pred seboj, kakor da bi skušala v gospodarskem oziru »razdeliti domovino« med Nemce in Italijane — to nam očitati je perfidno! Mi vemo predobro, da bo naša domovina lahko tvorila gospodarsko enotno in bogato državo, če bo le hotela! Za italijanski in nemški imperializem so odgovorni oni narodi sami in pa nekoliko celo nekateri naši meščanski gospodje, ki so pa nepotrebnem delali militaristične eksperimente!

Bombastične besede pa, da je »narodni socializem« »tista moč«, ki je edina zmožna resničiti in uveljaviti zahteve slovenskega proletariata, so poceni blago, ker ta stranka, doslej še niti svoje eksistence ni dokazala, kamo li svoje uspehe, dočim se že v besedah dimentira, ker ne vidi nobenih »demokratov« in nobenih radikalcev!

Dnevne vesti.

Akordi?

Če sem napravil veliko neumnost, ki me pozneje tepe, ne smem reči, da sem žal, zakrivil neumnost sam, marveč dolžiti moram svojega bližnjega, da je krivec, ker ne ume posledic. — Če je bil moj gospodar nenraven in zločinski človek, ga moram hvaliti in mu lizati pete, dokler je moj gospodar, ko to ni več, pa ga moram razkrinkati in če se mi zdi primerno tudi oskruniti, da potem izkazujem isto ljubeznivost svojemu novemu gospodarju, ki sem jo izkazoval prej prejšnjemu. — Polem demokratizem je nezmišeln za vladajoče privilegirane stranke, ker rabijo to besedo samo takrat, kadar jim gre za ohranitev oblasti, to je za absolutno nadvlado razreda, ki ima že itak predpravo; demokratizem v ustih narodnih in krščanskih socialcev pa pomeni ta beseda suženstvo. — Moderna doba zahteva demokracizacijo in socializacijo družbe, ureditev pravičnejših družabnih razmer, mi pa kličemo na pomoč srednjeveške razmere. — Borimo se za svobodo, zahtevamo pa drakonične odredbe in močno roko, a ne zato, da bi vladala demokracija, marveč zato, da usili narodu svoja načela in svojo voljo. — Zahtevamo svoboden razvoj, a proklinjamo vsakogar, ki bi hotel razvijati svoje misli o svobodnem razvoju Jugoslovanskega naroda. — To niso akordi, to je en sam disakord — ironija — početje političnih in nezrelih abecedarjev.

Kdor se zapiše socialnim demokratom, ne bo videl nebeškega kralevstva.

Kdo pravi tako? Ne boste verovali, če vam to povemo. Taki junaki so slovenski liberalci! V Ribnici na Dolenjskem so imeli shod in tam so povedali to duhovitost Ribničanom, ki so se prav srčno smejali, da jih imajo liberalci za take navneže. Liberalci so mislili, da bodo s to frazo potegnili ljudstvo za sabo, pa so naleteli na posmeh. Kdo namreč še ne ve, da je socialno-demokratska stranka socialnopolitična, torej gospodarska stranka, ki ima namen povzdigniti blagostanje ljudstva? Ali nainost liberalnih agitatorjev res ne pozna nobene meje? In taki ljudje menijo, da jim bo ljudstvo naselilo. Priporočamo vam, gospodje liberalni agitatorji, da greste v Afriko ali pa na Kitajsko, kjer bo za vas dosti dela.

Narodno gospodarstvo.

V svrhu dvignjenja produkcije premoga, ureditve carinskega vprašanja, v zadevi enotne in jasne ureditve uvoza in izvoza in glede kompenzacijske izvozne pogodbe s čehoslovaško republiko je deželna vlada po daljši razpravi sklenila s konkretnimi predlogi na ministrsko predsedstvo in na pristojna ministrstva nameriti pozornost osrednje vlade na nekatere važne potrebe našega gospodarstva, katerim naj se s sporazumnimi ukrepi ustvari zdravo podlago.

Drobno.

— Pogreb podporočnika Rađul Novakovića, ki je umrl 1. t. m. ob 4. uri popoldne na Jesenicah, bo danes popoldne ob 4. uri v kolodvoru na pokopališču k sv. Križu v Ljubljani.

— Tehniško - visokoškolski tečaj. Vlada je odobrila po kuratoriju za začasni visokoškolski tečaj od slušateljev nabirano matrikulačno takso. Odkloni pa se pobiranje kolektivne za ta tečaj.

— Društvo tehnikov v Ljubljani. ima odborovo sejo v sredo, dne 4. junija t. l. ob 20. uri zvečer.

— Akademikemu društvu »Preporod« na Dunaju za vodstvo in vzdrževanje društvene »Jugoslovanske menze« je dovolila vlada enkratno podporo.

— Aktivitetne doklade. Uvaževate okolnosti, da je 1. Ljubljana glavno mesto, 2. da so bile stanarine v Ljubljani od nekada tako visoke kakor v mestih z do 80.000 in več prebivalcev, in da 3. isto velja glede cen za ostale življenske potrebščine, je bil v sporazumu z delegatom finančnega ministrstva sprejet osnutek naredb, s katero se uvršča mesto Ljubljana v I. razred aktivitetnih doklad.

— Ustavitev »Iskre«. »Iskra«, list hrvaških dijakov, je ustavljen. Kaj je vzrok ustavitve nam ni še znano. Menimo, da vsled tega, ker je nastopal proti čuvarjem naših »starih dobrih običajev« in zastopal premoderne cilje za sedanjo reakcionarno gospodo. Naša mladina se zaveda svojega poslanstva, zato jo ne bodo spreobrnil, akoravno ne bo mogla začasno širiti svoje ideje potem tiska.

— Tiskanje papirnatega droblja v Osijeku. Kakor poroča »Jug«, je finančni minister mestu Osijek, po položitvi jamstva dovolil tiskati papirnateg droblj po 10 in 20 vin. za 10.000 K, ki se bo moral zopet do meseca avgusta zamenjati pri mestnem zastopstvu osješkim.

— Na 1. mestni šoli na Ledini se začne jutri (sreda) od osmih zjutraj zopet redni pouk in v četrtek pa tudi pouk v trgovskih gremialni šoli. — Vodstvo I. mestne deške ljudske in trgoveke gremialne šole v Ljubljani, 3. junija 1919.

— Prepoved kovinastega denarja v zasadenem ozemlju. Vrhovno poveljništvo je prepovedalo v vsem zasadenem ozemlju rabo železnega bakrenega ali nikljevega droblja.

— Tihotapstvo s tobakom. Alojzij Ljubij, nadzornik polic. ravnateljstva v Ljubljani, je doznal, da prihaja neka ženska večkrat iz Dunaja v Ljubljano ter odvažja z sešlinimi vlaki večjo množico tobaka v Nemško Avstrijo. Ta zapeljiva kupčija ji je seveda donajala lepe tisočake. Da pa je blago manj sumljivo spravila naprej, si je našla v Ljubljani tovarišico, katera je pri prevozu fingirala za bolano, ležala na blazini, pod katero je bilo skrito blago in s tem lažje prevarala kontrolne organe. Poizvedbe so dognale, da se je dotična skrivala pri M. K. na Marje Terezije cestl števil. 13, kjer je tudi zbirala tobak. Dne 31. maja 1919 so policijski agenti nenadoma preiskali omenjeno stanovanje, izsledili verižnico v osebi Mariji Kolb, roj. 1891 v Hallu na Tirolskem, katera je imela že pripravljene približno 30 kg cigaretnega tobaka za prevoz. Pri njej se je našel tudi znesek čez 10.000 kron. Tobak in denar je bil seveda zaplenjen, verižnico se je pa oddalo deželni sodnji. Pri sodnji se bode zagovarjala tudi M. K., ki je pri prevozu fingirala, da je bolna.

— Tatvina tobaka. Tobak, in sicer 250 zavolčkov hercegovskega, je bil ukraden trafikantu Jakobu Severju, stanujoč Krakovski nasip 10. Škoda znaša 675 K. Storilec je prišel s ponarejenim ključem v stanovanje Severja, ter istemu iz nezaklenjene omare ukradel tobak.

— Izgubljenost. 300 K in eno srebrno verižico v baržnasti torbici je izgubila revna vdova, begunka, mati treh nepreskrbljenih otrok, koje mož je padel v vojni. Pošten najditelj se ujdno naproša, da blagovolni najdeno oddati proti plačilu pri policiji.

— Otvoritev delavske akademije v Pragi. Kakor razvidimo iz časopisov, je bila 31. marca t. l. ustanovljena delavska akademija v Pragi. Nadalje je ukinjena odredba, da se morajo volitvene skupščine prijaviti preje pri pristojnih oblastih.

— Zločini v Budimpešti aprila 1918 in 1919. Okrajni vrhovni poveljnik Janesik objavlja primerjavno statistiko zločinov v Budimpešti za mesec april 1918 in 1919, ki je zanimiva in poučna. Umorov je bilo lani 20 in letos dva. Tatvin lani 3067, letos 1400. Telesnih poškodb je bilo lani 81, letos 9, goljufij lani 84, letos 64, številno samomorov je padlo od 73 na 46. Nekada tako številni zločini, kakor podkupovanje, izsiljevanje, ponarejevanje denarja, ženitvene goljufije, oduševstvo, trpinčenje otrok, zloraba uradniške moči, sovodstvo, splav, so izginili letos popolnoma. V aprilu 1918 je bilo policiji javljeno, da je izginilo 260 oseb, letos se je tudi to število znižalo na 33. Vse te številke dokazujejo značilno, da prav pomembno pada število zločinov.

— Ubogi Welskirchner. Ko je bil Welskirchner promoviran častnim doktorjem tehniških ved, je v imenu

socialno-demokratskega dijaštva prečital dijak protest, da bi se podeljevala ta čast osebam, ki si v tehniški vedi niso pridobili nobenih zaslug.

K stavki železničarjev v Srbiji.

V času gibanja železničarjev se je po ljubljanskih meščanskih in strokovnih listih zelo mnogo pisalo o izdajavstvu in boljševeizmu, ki so ga baje hoteli zanesti v Jugoslaviji železničarji rdečkarji in brezdomovinci, ki so organizirani v splošni železničarski organizaciji. Zlasti se je odlikoval v tej gonji proti, za opravičene zahteve bojujočim se železničarjem »Slovenski Narod«, »Jugoslavija«, in, kar je najbolj žalostno, strokovni list, Zveze Jugoslovanskih železničarjev, katera predsednik je železničar g. Držič. Ta Zveza železničarjev je tudi sklicala javen shod, na katerem je organizirala stavkolomstvo, in s tem pripomogla do neuspeha v boju za opravičene zahteve železničarjev v Jugoslaviji. Ta po vseh meščanskih, in državnih mogotcih podpirana »Zveza železničarjev« je sestavila po svojem generalu denuncijantsko listo vseh onih, ki bi se jih rada iznebila, ter zahtevala, da se sestavi kazenska kompanija teh železničarjev in odpošlje v Albanijo pod nadzorstvom srbskih narednikov z biči! To je organizacija na meščanski in kapitalistični podlagi, ki si je ustvarila program, da povzdigne državo, očisti vrste nje nepriljetnih, napravi red na hrvaškem, katera si jemlje pravico, dasi je zastopana le še po uradništvu, da odločuje, kdo sme, in kje sme še železničar opravljati službo. Ta organizacija, za katero trapa tudi še nekaj bakov iz nižjih vrst uslužbencev, prireja javne shode, prav po komedijantovskem načinu z godbo na čelu, kjer se potle sklepa edino le, kdo od rdečih pride prvi na vrsto, da se mu odvzame kruh in se ga vrže na cesto, in kdo od »Zveze« pride na njegovo mesto. V njihovem strokovnem listu od 9., 16. in 23. maja se opisuje na dolgo in široko, koliko dobrega so že zadnji čas storili za železničarje. »Slovenski Narod« od 17. aprila ima kar uvodni članek o samih dobrotah za železničarje, katera jim je pridobila baje »Zveza«, potom kluba D. K. in pospodyov poslanec Kelžarja, Pestotnik in dr. Puca. Neizmerno so zaljubljeni v gospoda ministra Vulovića, ki bo, baje za »Zvezarje« vse naredil, dasi je ta gospod minister s svojim nastopom napram železničarskim delegatom provociral največjo nejevoljnost med železničarji. Koliko smo pa dosegli do danes od priznanja obljub? Toliko, da ima še vedno železničar (poduradnik) po 20-tih letih mesečno z vsemi dokladami za sebe, in družino največ do 400 K, dočim dobiva nasprotno orožniški stražmojster brez družine, torej samo 800 K in več. O obelji ni ne duha ne sluha, ravnotako ne o blagu za družine, ki nam je bilo obljubljeno; aprovizacija je ostala pri starem, in tudi plača v dinarjih po kurzu bo menda le obljuba. Vendar pa farbajo ti meščanski in kapitalistični listi javnost, dobesedno: ko smo odhajali iz Beograda, smo bili gotovi, da so železničarji zadovoljni in da so njih zahteve, ugodno rešene. Pri-povedujejo, da so s tem pridobili po polno zaupanje srbskih železničarjev, in da so vsi pristopili v njihova »Zvezo« in so slavno na kongresu narodnih železničarjev dne 25., 26., 27. aprila t. l. v Beogradu zaprisegli zvestobo vpricho vseh sekcijskih načelnikov in drugih uradnikov, da ne marajo nobenega stika z izdajalci in rdečkarji v splošni železničarski organizaciji. Toraj vsi srbski železničarji, so vaši, gospod Držič, sedaj pa stavkajo, na vsej črti! Nam se je očitalo, da s o hujškali, kdo je pa sedaj nahujski. Srbe, one pohlevne srbske železničarje, o katerih, nam je sam gospod minister Vulović pravil, da že trpijo 7 let in da dosedaj še nikdo od njih, ni prišel do gospoda ministra s kakšno zahtevo za izboljšanje plač. Kdo vraga, je nahujskal te pohlevne in potrpežljive železničarje? Saj ni med njimi nezadovoljenih Hrvatov, in hujškali Madžarov, pa tudi ne ljubljanskih rdečkarjev, brezdomincev. Pa menda vendar niste zanetili in nahujskali vi, gospodje od »Zveze« to gibanje? Presneto ste navihani, centralo v Beogradu, v srcu naše države, in od tam se vodi tako gibanje, pa ne iz Ljubljane; mogoče res dosežemo sedaj kaj, ne da bi imenili s prstom, če ne več, vsaj toliko, kar imajo srbski železničarji, ker ti so v primeri z nami še grofovsko plačani. Mi rdečkarji smo vam že v naprej

hvaležni. Samo ne angažirajte zopet kakšnega stavkolomstva! Zvezarij ste za vse sposobni!

Brezdomovinski železničarji.

Strokovno gibanje.

Konferenca. Osrednji odbor Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo sklicuje dne 11. t. m. ob 8. uri 30 min. (zjutraj) konferenco prožnih čuvajev in obhodnikov lužne železnice v Zidani most z dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Osemurni delavnik. 3. Raznosterosti. Krajevne skupine se naprosi, da delegirajo zastopnike na to konferenco.

Osrednji odbor društva. Seja strokovne komisije in načelnikov osrednjih organizacij danes zvečer takoj po 5. uri. — Tajništvo. Borovnica. V nedeljo 1. t. m. se je vršil ustanovni shod podružnice lesnih delavcev v gostilni g. Petriča. Na shodu je poročal sodr. Ig. Mihavec, ki nam je v poljudnih besedah razlagal pomen strokovnih in gospodarskih organizacij. Sodr. Mihavec je segel daleč nazaj v zgodovino strokovnih organizacij, kako so se začela že leta 1864. razvijati na Angliškem, kako je nastal boj med delavstvom in kapitalom; kolikor bolj je delavec spoznaval, da je on tisti, ki dela, ki vse ustvarja, toliko bolj so se razvijale strokovne organizacije in delavstvo je spoznavalo, da je le v združenosti moč. Od tistega časa ko so se začeli mestni zidovi podirati, ko so se začele ceste in železnice graditi, od takrat, ko je podjetnik razširil svoj industrijalni trg, ko si je nabavil stroje, je kapitalizem vedno in vedno bolj izžemal delavca. Tedaj je tudi delavec začel spoznavati ter se zavedati svoje moči, ki jo ima samo v organizaciji. — Zalostne razmere, ki so pri vas v Borovnici, ko se še danes dela v vaših tovarnah in podjetjih za bomo plačo od 6 do 8 kron dnevno pri 12 do 16 urnem delu, si bodele izboljšali le potem trdne strokovne organizacije. Izvajanja sodr. Mihaveca so delavci pritrjevali. Shod je bil nepričakovano dobro obiskan, ne samo od borovniških delavcev, temveč tudi iz Bistre je bilo veliko lesnih delavcev navzočih. — Nato se je izvolil odbor novo ustanovljene podružnice v katerega so bili naslednji sodruzi izvoljeni: Augustin Ivan, predsednik, Skrbec Anton, blagajnik, Zujet Franc, Zalar Ivan, Pustovrh Andrej, Peternel Jurij, Makušič Lovrenc, Popit Ivan, Popit Jakob, Pustovrh Jožef, Rad Jožef za Borovnico, za Bistvo pa Gabrovac Ivan, blagajnika, Ogrin Ivan, Solner Ivan in Grafol Ivan pa odborniki. Novo ustanovljeni podružnici želimo najboljše uspehe.

Vestnik „Svobode“.

Pevska skupna vala je v sredo 4. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Sodrugi, udeležite se pevske vaje polnoštevno!

Kultura.

20-letnico svojega delovanja na odru je praznoval sinoči g. Josip Povhé. Nastopil je v opereti »Mamsell Nitouche« kot Floridor. Občinstvo je slavljena burno pozdravljalo s klici in ploskanjem. G. Povhé je prejel v priznanje in zahvalo več lepih vencev in krasnih cvetličnih darov. G. Povhétu želimo še na mnoga leta na slovenskem odru!

»Plamena«. Izšla je deseta številka »Plamena« na petdesetih straneh z raznovrstno vsebino. Fran Albrecht, autor muzikalne »Mysteria dolgorosa« podaja pesem iz ciklusa »Bojnih Ritmov«. Miroslav Feldman: »Poslije sunca«, »V Brda«; Gustav Krklec: »Podne v šumi«, »Ponoč pred prozorima«; Guido Tartaglia: »Proletni vetrovi«; Tomislav Prpic: »Crni dan«, »Pogreb«. Pesem A. Cesarca »April, plavi vojnik i ja«, v kateri poje francoskim vojnikom, je jugoslovanska cenzura razorala. Krlež nadaljuje svojo zagrebško novelo »Veliki meštar sviju hulja«, a Cesarca piše himniški članek: »Te, ho-

mmem laudamus«. V polemičnem delu »Plamena« odgovarja igralec in pisatelj Strozzi na neokusne napade, a Krleža odgovarja ravnotežju drame Bachu. Uredništvo »Plamena« razpisuje natečaj 500 K, katere se prisodi onemu, ki razreši neumne kritike »Savremeniku«. »Plamen« je edina internacionalna revija na Balkanu. Izhaja v Zagrebu v založništvu Juga pod urejevanjem Cesarca in Krleža za hrvaški in Albrehta za slovenski del. Posamezna številka velja tri krone. Uprava in uredništvo Zagreb, Lica 7. I. Naroča se lahko tudi v našem upravnistvu. Frančiškanska ulica 6. I.

Habsburgovci, žalostne slike iz naše preteklosti. Pod tem naslovom je ravnokar izšla knjižica, ki opisuje zločinsko delovanje Habsburgovcev od njihovega začetka kot klativitevov in občestnih roparjev do konca, ko se je zdrobila njihova moč, ki je bila zgrajena na tiranstvu, v prah. Habsburgovci so bili največji sovražniki Slovanov ter so prelili cele reke slovanske krvi, bodisi na moriščih, bodisi v vojnah. Vsebinska knjižica je zelo zanimiva. Stane 1 K 20 vin., s poštnino 1 K 50 vin., ter se dobi v upravnistvu »Domovine« v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, kakor tudi po vseh knjigarnah.

Gospodarstvo.

O čekovnem prometu.

Ako želi lastnik čekovnega računa, da izplača blagajna čekovnega urada v Ljubljani komu takoj znesek v gotovini, izpolni ček in ga izroči tej osebi. Ta nese ček v blagajno poštne čekovnega urada v Ljubljani, kjer se ji takoj izplača nakazani znesek. Tak ček se imenuje blagajniški ček in mora biti tako-je izpolnjen: Kraj, datum, mesec in leto, znesek v številkah in besedah, to se izpolni kakor navadno. Pod zneskom, ki je zapisan z besedami, je na čeku prazen prostor, kamor se navadno zapiše ime in naslov osebe, ki naj ji čekovni urad izplača nakazani znesek. Pri blagajniškem čeku se ta prostor izpolni z debelo črto. Podpisan mora biti blagajniški ček ravno tako, kot vsak drug ček.

Na blagajniškem čeku torej tisti, ki naj mu blagajna čekovnega urada izplača nakazani znesek, ne sme

Najnoveljša poročila.

Italijani in koroška ofenziva. LDU. Trst, 1. Italijanski listi živalno komentirajo jugoslovansko vojaško akcijo na Koroškem in alarimirajo javnost proti tej akciji, češ, da bi uspeh te ofenzive bil v veliko škodo za Italijo, posebno ako bi Jugoslovani prišli v posest Beljaka in Celovca. Zato kličejo entento, naj nastopi proti tej akciji in ukrene, da se ustavi prodiranje jugoslovanskih čet.

Boji med Čehi in Madžari. LDU. Praga, 1. (ČTU.) Na Slovaškem napadajo Madžari z velikimi silami. Naše čete drže Parkany in gričevje med Ipolo in Ostrogonom. Izpraznili smo Lučenc. Severovzhodno od Miškoalca so Madžari napadli z veliko ljutostjo. Na nekaterih mestih smo napredovali ter dobili nekaj ozemlja, toda morali smo izprazniti Parkany-Nano.

Nova češka socialistična stranka. LDU. Praga, 1. (ČTU.) Socialisti smeri, ki jo zastopata Modraček in Hudec, so ustanovili novo stranko, čije glasilo bo tednik »Republikan«.

Nalezljivost boljše vladne. LDU. Budimpešta, 1. (Brezlično.) Kakor poroča »Pester Lloyd« iz Dunaja, je neka iz Orszove tja dospela osebnost člana narodne skupščine obvestila, da so Romuni in Srbi v Vzhodni in Južni Ogrski svoje prodiranje ustavili, ker jim ententa ni dala nikakšnega zagotovila glede pridobitve ozemlja. Tudi razmeroma maloštevilne francoske čete, ki prodirajo v Južni Ogrski, ne vellajo

biti navedeni z imenom. Zato izplača blagajna tak ček vsakomur, kdor ji ga prinese. Ona samo pregleda, če je ček pravilno izpolnjen in pravilno podpisani. Če je to v redu, ga izplača vsakemu, ki ga ji izroči, ne glede na to, ali je upravičen prevzeti denar ali ne. Ni pa treba, da mora tisti, ki ima v rokah blagajniški ček, sam iti po denar v blagajno čekovnega urada. Če želi, da se mu pošlje denar na dom, naj napiše na zadnjo stran čeka opombo: »Za plačilo v gotovini A. B. v C.« in pošlje ček po pošti čekovnemu uradu v Ljubljani. Ta mu potem pošlje nakazani znesek po pošti s poštnino prosto nakaznico. Če je pa tisti, ki ima v rokah blagajniški ček tudi sam lastnik čekovnega računa, lahko napiše na zadnjo stran blagajniškega čeka: »Za pripis na čekovnem računu št. .... A. B. v C. in naj pošlje blagajniški ček poštnemu čekovnemu uradu v Ljubljani in ta mu bo ta znesek pripisal na njegovem računu in ga bo obvestil o tem z računskim izpisom. Ziriranih čekov, to so blagajniški čeki, na katerih je pristavljen giro na korist kake dooločene osebe, blagajna poštne čekovnega urada ne sprejema.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo je v svoji 13. seji z dne 27. maja sklenila, da se prosilec za demobilizacijsko blago, ki so na katerikoli način zapleteni pri razpečevanju, neupravičenih prodajah ali prilastitvah demobilizacijskega materiala toliko časa ne dodeli nobenega blaga, dokler ni njih udeležba na takih kupčijah sodnijsko ali kako drugače izčiščena. Takim prosilec žo odkazano blago se v nobenem slučaju ne rezervira in tudi komisija ne prevzame dolžnosti za poznejšo dodelitev, tudi če se izkaže nedolžnost prosilca.

Dovolitve za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je izdalo naslednje dovolitve za nakup živil: Ivanu Kolaru dva vagona pšenice in tri vagona moka za Ljubljano in okolico; Ivanu Pačču 86.000 kg koruze in 50.000 kg pšenice za Sv. Peter pri Celju na ime Anton Cvenkel; Prometnemu del. društvu v Novem sadu 9 vagonov koruze za Ljubljano; Gospodarskemu društvu 3 vagona koruze in 3 vagona pšenice za Velenje in Slov. Gradec; Splošnemu trg. del. društvu Continental 30.000 kg ječmena za pivovarno Union.

volucije za naravnost izborni, če bi se del proletarijata, in sicer brezposelni, preselili v vasi, kjer bi prevzel organizacijo dovoza živil v Budimpešto in obenem izvrševal izobraževalno delo. Razne delavne skupine in konzumske zadruge bi se morale odpraviti oziroma podražiti. Po tej poti in potem izpopolnitve železniškega omrežja mora se ustvariti nov razdelilni ustroj. Trditelj, da je lakota nastala vsled diktature proletarijata, je laž. Na Češkem, kjer obstoja demokracija iz same buržoazije, torej v zmogoviti državi, katere ententa najbolj podpira, se nemiri zaradi pomanjkanja vendar ponavljajo dan za dnem. Krivda vseh prehranjevalnih težav ne zadene diktature in ne zunanje političnega položaja, marveč tiči v gospodarskem položaju, kakor je nastal vsled vojske in v dejstvu, da še nismo opustili kapitalistične prehranjevalne politike.

Porenska republika proglašena.

LDU. Frankobrod ob Meni, 1. (ČTU.) V Mainzau so proglasili danes porensko republiko.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Izurjena strojepiska

popolnoma večša slovenske stenografije in strojepisja se sprejme takoj. Zgla si naj se v Uradu za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, osebno s pisмено vlogom in natančnimi podatki o dosedanjem službovanju. V poštev pridejo le strojepiske z večletno prakso, začetnice se ne sprejmejo.

Kupi se več registriranih blagajn.

Ponudbe z navedbo cene je poslati na upravništvo.

Ignac Božič,

krojač za gospode in dame,

Maribor

Tegetthofova cesta 34

priporoča cenj. občinstvu svojo zalogo pravega angleškega sukna in izgotovljenih oblek po najnovjšem kroju in izdelku.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1^a referencami. Import in export

FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.

Priporočamo tvrdko Jos. Petelinc,

Šivalni stroji za vsako Ljubljana,

obrt in rodbinsko rabo Sv. Petra nasip št. 7.

ter posamezni deli, igle, olje, potrebščine za šivilje in galanterijo. ::

1000 delavcev

rudarjev za moderno urejen premogovnik v Vojvodini se takoj sprejme v delo pod zelo ugodnimi pogoji. Javiti se je samo osebno vsak ponedeljek popoldne v našem uradu v Ljubljani. Za dobro plačo, hrano in stanovanje je poskrbljeno, potni stroški se pa povrnejo. Odhod vsak tork zjutraj v skupnih transportih.

»Državna posredovalnica za delo« v Ljubljani Gradišče.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.
Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fond okroglo K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira obratne dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite